LAPIN LIITTO

15.9.2026

Lapin liiton talousarvion 2027 ja taloussuunnitelmien 2028–2029 laadintaohje

Lapin liiton hallitus 9.9.2026
** Muokattu maakuntahallituksen päätöksen 9.9.2026 § 105 mukaiseksi*

Talousarvion ja -suunnitelman laadinta

Valtuuston tulee vuoden loppuun mennessä hyväksyä kuntayhtymälle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kahdeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukaudeksi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoitetaan tavoitteiden saavuttamiseen resurssit määrärahoina ja tuloarvioina. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat strategiaa ja edellytykset tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Taloussuunnitelmassa tulee päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Seuraava vuoden talousarvio ja tulevien vuosien taloussuunnitelma laaditaan kokonaisuutena. Ne laaditaan ilman arvonlisäveroa sekä menojen että tulojen osalta.

LAPIN LIITTO

15.9.2026

Menokehys ja kuntien maksuosuudet

Aikaisempien vuosien erittäin maltillisten kuntaosuuksien korotusten ja nollakorotusten johtuen sekä mm. kunta-alan palkankorotuksista ja Lapin liiton toimitilojen sisäilmaongelmista johtuen toimintavuoden 2026 budjettiin ja kuntien maksuosuuksiin oli suuri korotuspaine. Toimintavuoden 2026 kokonaisbudjettiin tehtiinkin 9,5 prosentin korotus.

Vuotta 2026 edeltäneinä vuosina kuntien maksuosuudet on pysyneet samalla tasolla kustannusten merkittävästä kasvusta huolimatta. Maksuosuuksiin tehtiin 4,5 prosentin korotus vuonna 2024 kunta-alan huomattavien palkankorotusten takia. Rahoitustarve palkankorotuksiin olisi tuolloin ollut huomattavasti suurempi, mutta maakuntahallitus päätti, että palkankorotukset katetaan osittain sopeuttamalla liiton toimintaa. Vuonna 2025 kuntien maksuosuuksia ei korotettu, mutta TYP-toimintaan aikaisemmin kohdennetulla rahoituksella pystyttiin osittain kattamaan edellisen vuoden palkankorotuksista jäänyttä vajetta.

Vuoden 2027 menokehykseen kohdistuu jälleen korotuspaineita kunta-alan sopimusten mukaisista palkankorotuksista. Palkankorotusten laskennallinen vaikutus on 110 000 euroa. Lisäksi luottamushenkilöhallinnon kasvaneiden kustannusten osalta korotustarve olisi 10 000 euroa, mutta tämä pyritään kattamaan sopeuttamalla toimintaa*. Muut Lapin liiton toimintaan kohdistuvat korotuspaineet kuten kansainvälisten tehtävien ja ostopalvelujen tarpeen kasvu sekä yleinen kustannustason nousu pyritään aikaisempien vuosien tapaan kattamaan sopeuttamistoimilla.

Kokonaisuutena kuntaosuuksiin kohdistuva korotustarve on 110 000 € eli 3,65 prosenttia.*

Esitetyn korotuksen perusteet on tarkemmin esitetty kohdassa: “Tulevat muutospaineet liiton taloudessa”.

Kuntien maksuosuuksien muutokset 2019–2027

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	**2027**
0,0 %	-2,35 %	0,04 %	3,0 %	0,0 %	4,5 %	0,0 %	9,5 %	**3,65 %***

LAPIN LIITTO

15.9.2026

Lapin liiton talousarvioiden kehitys vuosina 2022–2026

	2022	2023	2024	2025	2026
Kuntien maksuosuudet	**2 631 100**	**2 631 100**	**2 749 500**	**2 749 500**	**3 010 828**
Alijäämä	147 522		110 000		108 750
Muut toimintatuotot	104 000	616 770	65 500	690 700	250 500
Toimintatuotot yhteensä	**2 882 622**	**3 247 870**	**2 925 000**	**3 440 200**	**3 370 078**
Henkilöstökulut	1 928 018	1 854 427	1 976 295	1 928 489	1 990 436
Palvelujen ostot	787 035	1 218 125	775 183	1 302 827	985 068
Aineet ja tarvikkeet	46 039	48 868	44 561	50 689	86 090
Vuokrat ja muut kulut	121 530	126 450	128 961	146 945	297 234
Poistot				11 250	11 250
Toimintakulut yhteensä	**2 882 622**	**3 247 870**	**2 925 000**	**3 440 200**	**3 370 078**

Lapin liiton varsinaisen toiminnan toteuma 31.7.2026

TOTEUMAT VASTUUALUEITTAIN	07-2026	TA2026 €	Käyttö-%
Yleishallinto (hallitus, valtuusto, tark.ltk ja muu yleishall.	180 241 €	270 830 €	65,80 %
Maakuntajohtaja	202 240 €	325 824 €	62,21 %
Hallinto ja talous	777 239 €	1 009 589 €	76,99 %
Kehittäminen ja rahoitus	257 335 €	435 351 €	55,12 %
Aluesuunnittelu (alueidenkäyttö ja ympäristö)	301 659 €	580 587 €	46,77 %
Vaikuttaminen (sis. FEM)	355 862 €	435 647 €	81,14 %
YHTEENSÄ	**2 074 576 €**	**3 057 828 €**	**67,84 %**

LAPIN LIITTO

15.9.2026

Jäsenkuntien arvioidut maksuosuudet 2027

Nimi	Kunnallis- ja yhteisövero-osuus 2025	%	Maksuosuus 2027	Maksuosuus 2026	Muutos € 2027-2026
Enontekiö	3 582 982	0,9262 %	28 904	26 987	1 917
Inari	13 486 588	3,4862 %	108 797	98 852	9 946
Kemi	46 520 449	12,0252 %	375 285	380 863	-5 578
Kemijärvi	14 154 447	3,6588 %	114 185	112 912	1 273
Keminmaa	17 518 520	4,5284 %	141 323	137 717	3 606
Kittilä	17 962 714	4,6432 %	144 907	136 393	8 514
Kolari	8 174 450	2,1130 %	65 944	56 723	9 221
Muonio	5 371 707	1,3885 %	43 334	39 214	4 120
Pelkosenniemi	2 073 321	0,5359 %	16 726	15 581	1 145
Pello	6 487 087	1,6769 %	52 332	51 000	1 332
Posio	5 184 021	1,3400 %	41 820	40 007	1 813
Ranua	5 285 941	1,3664 %	42 642	35 985	6 657
Rovaniemi	146 237 676	37,8013 %	1 179 712	1 119 201	60 511
Salla	6 488 826	1,6773 %	52 346	48 472	3 874
Savukoski	2 420 639	0,6257 %	19 528	17 796	1 732
Simo	5 908 285	1,5272 %	47 663	48 062	-399
Sodankylä	21 080 106	5,4490 %	170 055	183 170	-13 115
Tervola	4 469 746	1,1554 %	36 058	35 953	105
Tornio	45 759 549	11,8285 %	369 146	358 087	11 059
Utsjoki	2 147 565	0,5551 %	17 325	16 796	529
Ylitornio	6 544 657	1,6917 %	52 796	51 058	1 738
	386 859 276	100,00 %	3 120 828	3 010 828	110 000

Lähde: Verohallinto TIL N181 17.8.2026

LAPIN LIITTO

15.9.2026

Tulevat muutospaineet liiton taloudessa

Lapin liiton vuoden 2027 talousarvion laadinta perustuu vuoden 2025 tilinpäätökseen sekä toteumaan 31.7.2026. Talousarvion laadinnassa huomioidaan kuitenkin alla olevien muutosten vaikutukset talouteen.

Kuntaosuuksiin esitetään kokonaisuudessaan 110 000 euron eli 3,65 prosentin korotusta*. Esitys perustuu seuraaviin seikkoihin:

Palkkakustannukset:

Kuntatyönantajien (KT) ja pääsopijajärjestöjen välisen KVTES-sopimuskauden 2025–2028 mukaiset palkankorotukset vaikuttavat korottavasti toimintakauden 2027 menoihin. Sopimuksen mukaisesti vuonna 2027 palkkoihin tulee 2 % yleiskorotus sekä 0,4 % paikallinen järjestelyerä. Lapin liiton menokehyksessä palkat muodostavat keskeisen osan menoista. Laskennallinen palkkojen korotustarve on 110 000 € eli noin 5,52 % vuodesta 2026. Palkankorotusten vaikutus koko budjettiin on 3,16 % ja kuntien rahoitusosuuksia se nostaa 3,65 %. Korotus sisältää kunta-alan sopimuskorotusten lisäksi maakuntajohtajan palkan tarkistamisen. Korotus esitetään katettavan täysimääräisesti kuntien maksuosuuksia korottamalla. Toiminnan sopeuttaminen palkankorotusten kattamiseksi voisi johtaa leikkauksiin henkilöstössä, mikä olisi haastavaa huomioiden jo nykyiset kapeat resurssit.

Resurssointi, luottamushenkilöiden kustannusten kasvu ja palveluiden ostot:

Lapin liitto toimii tehtäviinsä nähden kapeilla henkilöresursseilla kaikilla vastuualueilla ja tehtäviä hoidetaan osittain erilaisilla tehtäväjärjestelyillä. Lisäksi tarpeet kansainvälisen toiminnan ja yhteistyön lisäämiseksi ovat korostuneet ja siihen liittyvä edunajamisen tarve kasvanut. Lisäksi pyynnöt Lapin liiton sitoutumiseen ja kustannuksiin osallistumiseen erilaisten yhteistyöverkostojen, kehittämishankkeiden ja aloitteiden osalta ovat kasvaneet. Valitettavasti Lapin liiton rajalliset resurssit eivät mahdollista usein sitoutumista, mutta ne joihin sitoutuminen on annettu aiheuttavat budjetin korotuspaineita. Aiempien vuosien tavoin näihin kohdistuvat korotuspaineet pyritään ensisijaisesti kattamaan sopeuttamistoimilla.

Kuntayhtymän talousarviossa varaudutaan luottamushenkilöiden Lapin liiton edustajina hoitamista kansainvälisistä tehtävistä sekä erilaisiin ohjaus-, työ- ja muihin sidosryhmiin osallistumisesta aiheutuvien kustannusten kasvuun. Elokuun 2026 toteuman perusteella voidaan todeta, että erityisesti kokouspalkkioiden sekä matka-, majoitus- ja muiden osallistumiskustannusten osalta kokonaiskustannukset ovat kasvaneet. Lisäksi uuden valtuustokauden käynnistymisen jälkeen talouden seurannan perusteella voidaan todeta, että valtuutettujen ja hallituksen jäsenten ansionmenetyskorvaukset ovat korkeammat kuin edellisellä valtuustokaudella, minkä perusteella vuoden 2026 budjetointi on laadittu. Kuluvana toimintavuonna luottamushenkilöiden erilaisista edustamistehtävistä aiheutuvien kustannusten arvioidaan 31.5.2026 toteuman perusteella kasvavan 10 000 €, eikä ole näköpiirissä, että ko. tehtävät vähenisivät toimintavuonna 2027. Lisäksi vuonna 2027 varaudutaan ylimääräiseen maakuntavaltuuston kokoukseen johtuen

maakuntajohtajan määräaikaisen tehtävän päättymisestä. Vuodelle 2027 tunnistettu korotuspaine 10 000 € luottamushenkilöiden tehtävien hoitamiseen pyritään kattamaan toimintaa sopeuttamalla.*

Toimitilat:

Lapin liitto joutui siirtymään uusiin toimitiloihin Hallituskadun toimitiloissa ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi. Uudet Rantavitikan tilat ovat osoittautuneet toimiviksi ja niissä syys-lokakuussa 2026 toteutettava perusparannusremontti parantaa edelleen tilojen toimivuutta. Rantavitikan tiloja kehitetään Lapin liiton tarpeita vastaavaksi ja niistä pyritään saamaan liitolle pitkäaikaiset toimitilat. Hallituskadun myynti ei ole edennyt toivotusti, mutta taloyhtiön toimet käyttötarkoituksen muuttamiseksi oletettavasti lisäävät kiinnostusta kiinteistöä kohtaan ja tilat pyritään myymään toimintakauden 2027 aikana. Päällekkäisiä toimitilakustannuksia joudutaan kuitenkin kattamaan toimintavuonna 2027 kuluvan vuoden tavoin, kunnes Hallituskadun tilat saadaan myytyä. Hallituskadun tiloista aiheutuvat ylimääräiset kustannukset arvioidaan olevan toimintakaudella 2027 noin 85 000 euroa. Toimitilojen ylimääräiset kustannukset kuitenkin huomioitu talousarvioraamissa vuoden 2026 tavoin, joten korotuspainetta tilojen kustannusten osalta ei ole vuodelle 2027.

Yleinen kustannusten nousu:

Lapin liiton budjetoinnissa ei ole aikaisempina vuosina juurikaan huomioitu yleistä kustannustason nousua, vaikka inflaatio on ollut viimeisimpinä vuosina jopa kuusi–seitsemän prosenttia. Vuodelle 2027 inflaation arvioidaan olevan 1,7–1,9 %, mikä tarkoittaisi Lapin liiton budjetissa noin 16 000–18 000 euroa.

Yleistä kustannusten nousua ei kuitenkaan ole aiempien vuosien tapaan erikseen huomioitu vuoden 2027 budjetissa, vaan se pyritään kattamaan sopeuttamistoimilla.

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028–2029	**TA2027**	**TA2028**	**TA2029**
Henkilöstö	2 100 436	2 200 436	2 266 436
Palvelut	1 479 863	980 000	1 500 000
Tarvikkeet	87 000	87 000	88 000
Vuokrat ja muut toimintakulut	308 484	310 000	310 000
YHTEENSÄ	**3 975 783**	**3 577 436**	**4 164 436**
FEM ja muut tulot	- 854 955	-270 000	-903 000
Kuntien maksuosuus	**3 120 828**	**3 197 436**	**3 261 436**
Netto	**0**	**-110 000**	**0**

LAPIN LIITTO

15.9.2026

Talousarvion laadinta-aikataulu

31.8.	Johtoryhmä	Esitys vuoden 2027 talousarvioksi ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelmaksi
9.9.	Lapin liiton hallitus	Suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohje
30.9.	Vastuualueet	Ehdotus käyttötalous- ja investointiosasta
23.10.	Johtoryhmä	Luonnos talousarvioehdotuksesta valmis
11.11.	Lapin liiton hallitus	Talousarvioehdotuksen käsittely
15.11. mennessä		Kunnille ennakkotieto talousarviosta ja kuntien maksuosuuksista
2.12.	Lapin liiton valtuusto	Talousarvion hyväksyminen
18.12. mennessä		Kunnille tieto maksuosuuksista vuoden 2027 Lapin liiton menoista

LAPIN LIITTO

15.9.2026

Ohjeita määrärahojen ja tuloerien laskennasta

Lapin liiton talousarvio laaditaan seuraaviin vastuualueisiin jaoteltuna:

1. Yleinen luottamushenkilöhallinto
2. Kehittäminen ja rahoitus
3. Alueiden käyttö ja ympäristö
4. Hallinto ja talous
5. Vaikuttaminen
6. Maakuntajohtaja

Vastuualueet tekevät omat ehdotuksensa talousarvioksi. Tekstiosassa esitetään perustelut talousarvioon ja taloussuunnitelmaan sekä tavoitteet. Perusteluissa tulee ilmetä mm. toiminnan muutosten vaikutuksista menoihin ja tuloihin, suurimmat hankinnat ja avoinna olleiden virkojen ja toimien täyttö.

Palkkamäärärahat

Palkkakustannukset lasketaan toteutuneiden palkkojen mukaisesti huomioiden mahdolliset yleiskorotukset.

Muut henkilöstömenot

Muut henkilöstömenot lasketaan hallinnon toimesta. Koko suunnitelmakaudella 2027–2029 käytetään laskentaperusteena vuoden 2026 prosentteja.

Palvelujen ostot

Yleinen kustannustason nousu on arvioitu olevan 1,7 % vuonna 2027, mitä ei ole erikseen budjetissa huomioitu.

Kalustohankinnat

Käyttöomaisuuden aktivointiraja on 10 000 euroa, jota pienemmät hankinnat kirjataan käyttötalouden vuosikuluiksi. Aktivointiraja määrittää samalla, varataanko kalusto- / tarvikehankintaan määräraha talousarvion käyttötalousosaan vai investointiosaan. Mikäli hankinta maksaa 10 000 euroa tai enemmän, määräraha varataan investointiosaan ja vastaavasti, mikäli hankinta maksaa alle 10 000 euroa, varataan määräraha talousarvion käyttötalousosaan. Käyttöomaisuuden kunnossapito on normaalia vuosikulua ja määrärahat varataan käyttötalousosaan. Mikäli kysymyksessä on iso pitkävaikutteinen remontti, josta syntyy poistoperuste, ja kustannus on yli 10 000 euroa, määräraha varataan investointiosaan.

Sisäiset ja laskennalliset erät

Laskennalliset erät eivät sisälly tulosalueiden talousarvion määrärahaan tai tuloarvioon. Laskennallisia eriä ovat vyörytyserät ja arvonlisäveropalautukset. Vyörytettävät erät, kuten palkanlaskenta, kirjanpito ja maksuliikenne sisällytetään Lapin liiton hallinnon kuluihin.

Muut tulot

Muihin toimintatuloihin merkitään mm. vakuutuskorvaukset (ei henkilöstön tapaturmakorvaukset), vahingonkorvaukset ja muut pienet satunnaiset tulot.

Suunnitelmavuosien menojen ja tulojen laskenta

Suunnitelmavuosien 2028–2029 menoja ja tuloja muuttavat mm. kustannustason muutos, mahdolliset tehtävämuutokset sekä henkilöstömäärämuutokset. Kustannustasoon vaikuttavat mm. ansiotason muutokset, henkilöstösivukulujen muutokset ja muutokset tarvikkeiden ja ostettavien palveluiden hinnoissa. Suunnitelmavuosina 2028–2029 ei lasketa inflaation vaikutusta.

Määrärahamuutoksena käytetään vain toiminnallisia muutoksia esim. henkilöstömäärän lisäys/ väheneminen, hankittavien kaluston, tarvikkeiden ja palvelusten määrää sekä tulopuolella tuloperustassa tapahtuvia muutoksia. Uusista investoinneista johtuvat käyttötalouden mahdolliset muutokset tulee laskea mukaan käyttötalouden menoihin ja tuloihin.